

Forfatter: Brandes, Georg

Titel: Udrag fra Hovedstrømninger. Emigrantlitteraturen (1872)

Citation: Brandes, Georg: "Samlede Skrifter", i Brandes, Georg: *Samlede Skrifter*, 1899-1910, s. 77. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-brandes04-shoot-idm139992359896048/facsimile.pdf> (tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: Samlede Skrifter

gammel. Han var lige ankommen til Paris, hvorhen hans Ærgerrighed længe havde kaldt ham, men som han nu for første Gang saa og hvor han indførtes i adskillige af de første Krese. hos Fru Tallien, Fru de Beauharnais og Fru de Staël. Han gjorde sig bemærket baade ved sin Skønhed og sine overlegne Evner. Med sin friske Hudfarve og sit lange lyse Haar lignede han en ung Nordbo, men hans Vid var klart og ganske fransk og hans Dannelse alment europæisk. Han gjorde et Indtryk paa Frankrigs da mest begavede Kvinde, som aldrig nogensinde blev udslettet, selv da Livsforholdene fjernede dem mest fra hinanden, og snart var det Ingen Hemmelighed mere, at Fru de Staëls Beundring var gledet over i lidenskabelig Kærlighed. Hun meddelte den unge tilkommende Statsmand sin Tillid til den politiske Frihed, sin Begejstring for den Enkeltes Rettigheder og en Forfatning, der sikrede dem, og gennem et luende Pust fra hendes Læbe besjæledes han af hendes Foretagelsesaand og hendes Tro paa Ordets og Handlingens Magt til trods alle Skæbne-Teorier at gribe ind i Virkeligheden og omforme den. Til Gengæld synes Forholdet til ham ved at bringe hende paa Kant med Samfundet at have beriget hende med Hovedsummen af de Lidenskaber, Følelser og stridbare Tanker, der udgør Kærnen i hendes digteriske Frembringelser.

I Fru de Staëls Hus traf Constant en Hærskare af fremmede Diplomater, misfornøjede Bladskrivere og plansmeddende Kvinder, der i første Øjeblik indtog ham mod Konventet. Snart dannede han sig imidlertid sin Overbevisning, han gendrev selv sine første Bladartikler og sluttede sig, mere radikal end sin Veninde, til »Patrioternes» Parti imod de saakaldte Moderate, hos hvem han intet Maadehold fandt. 1795 tilbragte han efter Indbydelse af Fru de Staël paa hendes Gods Coppet i Schweiz; Aaret efter skilte hun sig fra sin Mand.

Da i 1799 Bonaparte som Førstekonsul gav Frankrig en Forfatning, i hvilken en svag Skinfrihed skulde skjule Eneherredømmet, udnævnte han Constant, der tidligere havde været blandt hans varme Beundrere, til Medlem af Tribunatet. I denne Egenkab førte Constant med nogle faa Meningsfæller den hæderfulde Kamp mod Bonapartes Enevolds-Planer, der henlede hele Europas Øjue paa ham og som vakte den heftigste Forbitrelse hos Førstekonsulen. I Aaret 1802 sagde denne om Constant og hans Venner de bekendte Ord om de fem eller seks Metafysikere i

Tribunatet, der fortjente at kastes i Vandet, og kort efter lod han dem ved en underdanig Flertalsafstemning fjerne. Da Fru de Staël paa samme Tid begyndte heftigt at bekæmpe Bonapartes Stræben efter Enevælden og da hendes Fader, den berømte Necker, skarpt advarede mod hans Politik, lod han hende udvise af Frankrig. Da Constant fulgte hende til Coppet, forbød han ogsaa ham at vende tilbage. I Maj 1802 var Fru de Staël bleven Enke. I Forening med Constant berejste hun i 1803—4 Tyskland, og det synes som om hun i sin sværmeriske Kærlighed har ventet at Constant vilde ægte hende. Han har imidlertid øjensynligt ikke gengældt hendes Følelser, han skuffede hende af Medynk og Svagheit, skjulte hende, at han stod i bestandig Brevveksling med Charlotte v. Hardenberg og har formodentlig under et Paa-skud forladt hende for at rejse til Weimar, hvor han i 1804 bearbejdede Schillers *Wallenstein* paa Fransk. Det blev ikke Constant, men A. W. Schlegel, der (som Huslærer for hendes Børn) ledsagede Fru de Staël til Italien paa den ved *Corinna* berømte Rejse, hun foretog dertil i 1805. I Sommeren 1808 lod Constant sig hemmelig vie til sin Charlotte, og saa lidet havde Fru de Staël da opgivet ham, at det kom til de heftigste Scener, da hun uformodet traf det nygifte Par i Nærheden af Genf. Hun gav sin Skinsyge Luft med saadan Hensynsløshed, at Charlotte i sin Fortvivlelse gjorde et — dog mislykket — Forsøg paa at dræbe sig ved Gift. Saa stor var hendes Magt over Constant imidlertid endnu, at han forlod sin Frue og for nogen Tid fulgte Fru de Staël til Coppet.

Nu følger nogle Aar, hvor Benjamin Constant lever i tilbagetrukken Stilhed i Göttingen, sysselsat med nye Forstudier til sit Værk om Religionens Oprindelse og Udvildingshistorie; da bragte Napoleons Nederlag i Aaret 1813 ham til paany i Forbindelse med Fru de Staël at gribe ind i den politiske Tankestrid og, ved Hjælp af sin Venindes Forbindelser ved det russiske, preussiske og svenske Hof, tillige i Handlemaaden mod den slagne Enevoldshersker. I Bernadottes Følge drog han ind i Paris, og skønt han var Talsmand for Kongedømmets Genoprettelse stræbte han ivrigt at redde hvad der af forfatningsbestemte Friheder kunde reddes. Han udgav sine mesterlige Smaaskrifter om Pressefrihed, Ministeransvarlighed o. s. v. og valgtes til Folkerepræsentant. Det er bekendt, hvorledes straks derefter hans blinde Forelskelse i Fru de Récamier bragte ham til at